

ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ЗМІСТ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ У ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Липко І.П. (Харків)

У зв'язку із введенням спеціалізації з перекладу для студентів факультету підготовки кадрів для Міністерства закордонних справ України (галузь знань 0302 «Міжнародні відносини» за напрямом підготовки 6.030202 «Міжнародне право»), виникає необхідність конкретизації змісту навчання згаданих студентів з метою відповідності рівня їх підготовки сучасним вимогам до перекладача.

Вивчення фахової літератури, що стосується цієї проблеми [1–4], дозволяє припустити, що для її вирішення доцільно спиратися на поняття «фахова компетентність перекладача» (ФКП). Хоча у визначенні його змісту спостерігається певна варіативність, однак загалом ФКП, як зазначають дослідники [4], визначається як знання принципів, на яких ґрунтується переклад (процеси, методи, процедури тощо) та уміння застосовувати їх на практиці.

Ще більшою варіативністю характеризуються погляди на компонентний склад ФКП, проте на основі узагальнення, можна загалом погодитися з авторами [2; 4], що зводять їх до п'яти субкомпетентностей: білінгвальної, екстралінгвістичної, перекладацької, особистісної та стратегічної.

Білінгвальна субкомпетентність включає знання двох мов та володіння ними й базується на фонетичній, граматичній, лексичній, орфоепічній тощо компетенціях, які інтегровано реалізуються у мовленнєвих уміннях (аудіювання, говоріння, читання і письмо). Білінгвальна субкомпетентність перекладача відрізняється від інших білінгвів більшим запасом слів, а отже навчання іноземної мови майбутніх перекладачів має забезпечити його у максимально можливому обсязі.

Екстралінгвістична субкомпетентність включає різноманітні фонові і предметні знання. До останніх відноситься інформація щодо поняттєвого складу певної галузі людської діяльності. З огляду на напрям підготовки, в межах якого навчаються студенти згаданого факультету, до складу предметних знань,

необхідних для ефективного перекладу, входять відомості з міжнародних відносин та міжнародного права. Зокрема, до змісту курсів іноземної мови та перекладу згаданого напрямку мають входити такі теми як міжнародні організації, міжнародні угоди у галузі прав людини, системи державного управління англomовних країн та їх юридичні системи тощо.

До складу перекладацької субкомпетентності відносять [2–4] знання загальних принципів перекладу та уміння здійснення різних його видів, здатність використовувати документальні й технологічні ресурси перекладача й оперативно знаходити інформацію, необхідну для розв'язання перекладацьких проблем. Виходячи з умов навчання студентів, які розглядаються тут, можна припустити, що до змісту їх підготовки має входити письмовий переклад, усний переклад з аркуша та усний послідовний переклад, для ефективного здійснення якого необхідне попереднє засвоєння принципів перекладацького скоропису в межах окремого курсу.

Особистісна субкомпетентність, що включає психофізіологічні та морально-етичні аспекти й уміння самовдосконалення, формується в процесі оволодіння ФКП, так само як і стратегічна субкомпетентність, тобто уміння координації решти компонентів ФКП безпосередньо в процесі здійснення перекладу.

Література

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика : [учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей] / И.С.Алексеева – СПб. : Союз, 2004. – 288 с.
2. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение : [учеб. пособие] / В. Н. Комиссаров – М. : ЭТС, 2004. – 424 с.
3. Латышев Л. К. Перевод: теория, практика и методика преподавания : [учебное пособие для студ. перевод. факультетов высш. учеб заведений] / Л. К. Латышев, А. Л. Семенов. – М. : Академия, 2003. – 192 с.

4. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності : Підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю “Переклад” / Л.М.Черноватий. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — 376 с.

ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Лютвієва Я.П. (Харків)

Нові умови життя, які склалися за останні два десятиліття – на рубежі ХХ і ХХІ століть, – радикально змінили погляди як спеціалістів, так і широкої громадськості на вивчення й володіння іноземними мовами. Сучасному суспільству потрібні вже не просто добрі знавці кількох мов і перекладачі, а спеціалісти широкого профілю міжнародного й міжкультурного спілкування. Це далеко виходить за межі лише знання іноземних мов. Сьогодні все більш очевидним стає той факт, що жодна сфера діяльності людини не може обійтися без широкого використання мовних ресурсів, які зібрали в собі досвід і знання попередніх поколінь конкретної мовної спільноти.

Передача англійських термінів на українську мову вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання термінології рідною мовою. При передачі економічної літератури з англійської мови на українську важливе значення має взаємодія терміну з контекстом.

Нерозривний зв'язок економічних понять і відповідних їм термінів виявляється в тому, що упорядкування економічної термінології неможливо без досить глибокої наукової розробки економічних понять, їх логічного аналізу і точного визначення.

Якщо економічні поняття визначені недостатньо ясно, про точну, термінологію не може бути і мови. Як відзначав академік В. В. Виноградов, будь-які “спроби упорядкування термінів без попереднього аналізу понять, що ними виражаються, залишаються безрезультатними” [1 : 87].

Найбільш складними для перекладу є економічні терміни, які мають різні